

Н.О. Власова, к.е.н., проф., НТУ «ХПІ», м. Харків
І.А. Чекмасова, к.т.н., доц., НТУ «ХПІ», м. Харків

ВПЛИВ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МАШИНОБУДІВНИХ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ НА ЇХ ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

На сучасному етапі машинобудівна промисловість України перебуває у кризовому стані, який обумовлений наслідками розриву зв'язків єдиного машинобудівного комплексу колишнього СРСР, а також соціально-політичними подіями в країні. Негативний вплив мали і глобальні наслідки світової фінансово-економічної кризи 2008 року. Основні показники фінансово-господарської діяльності підприємств машинобудування України останнього десятиріччя свідчать, що в цілому у галузі спостерігається стагнація або істотне падіння фізичного обсягу виробництва і реалізації продукції, зниження рівня фінансових результатів до оподаткування. Найбільшу стурбованість і увагу привертають негативні значення фінансових результатів машинобудівних підприємств України за результатами їх діяльності 2014 та 2015 років, а також збитки галузі, які перевищували 22,0 і 16,0 млрд. грн. по роках відповідно [1].

Фінансові результати будь-якого підприємства формуються під впливом різноманітної системи факторів, в складі яких важливу роль відіграють групи індикаторів, які характеризують функціональні області його підприємницької діяльності. Традиційно у господарській діяльності підприємств машинобудівної галузі значне місце займає зовнішньоекономічна діяльність, пов'язана з експортно-імпортними операціями та прямими іноземними інвестиціями. Статистичні дані за період 2005-2015 рр. свідчать, що частка експорту в обсязі реалізації продукції машинобудування України збільшилася в 2 рази (з 32% до 64%). Ця тенденція повинна грати, безумовно, позитивну роль в можливостях нарощення доходів підприємств, особливо в умовах росту курсів вільноконвертованих іноземних валют. Але, на жаль, саме втрата значної частини зовнішніх ринків в останні роки стала тим фактором, що сприяв втратам загального обсягу експорту і, відповідно, у ще більшому ступені –

втратам обсягів реалізації продукції і зниженню фінансових результатів галузі в цілому.

Прямі іноземні інвестиції у розвиток машинобудування дозволяють здійснювати його технічне переозброєння, створювати високотехнологічні виробництва, що, в кінцевому підсумку, позитивно впливає на рівень його прибутковості і рентабельності. Проведені дослідження свідчать, що в аналізованому періоді (2005-2015 рр.) до 2012 року включно обсяг іноземних інвестицій в машинобудування має тенденцію до незначного зростання і коливається навколо 1,0 млрд. доларів США щорічно, але з 2013 року спостерігається його падіння, яке істотно корелює з динамікою показників фінансових результатів підприємств галузі [2].

Статистична інформація щодо імпорتنих операцій машинобудівних підприємств впродовж розглянутого періоду відображає щорічне стабільне перевищення обсягів імпорту над обсягами експортних операцій [3]. В цілому таке явище чинить негативний, причому подвійний, вплив на фінансові результати підприємств. З одного боку, ввезення в країну аналогічної продукції звужує внутрішній ринок реалізації вітчизняних товарів, а, з іншого боку, імпортування обладнання для використання у власному виробництві в умовах нестабільності національної валюти веде до втрат обсягів реалізації продукції і фінансових результатів.

Таким чином, управління фінансовими результатами є складним процесом з багатьма змінними і взаємозв'язками між внутрішніми показниками економічної діяльності підприємства та його активністю у зовнішньоекономічному секторі. Із застосуванням системного і комплексного підходу необхідно враховувати поточні зміни нового соціально-економічного середовища в умовах глобалізації та міжнародної інтеграції України, яке відкриває нові можливості для розвитку бізнесу за умови забезпечення міжнародної конкурентоздатності вітчизняної продукції на світовому ринку.